

Etika in integriteta v znanosti na KI

Člani Razsodišča o znanstveni integriteti, ki ga je kot posvetovalno telo o etiki in integriteti v znanosti imenoval Znanstveni svet Kemijskega inštituta na svoji redni seji 5. 2. 2018, so v letu 2018 oblikovali etični kodeks Kemijskega inštituta.

Etični kodeks Kemijskega inštituta (KI) opredeljuje etične standarde raziskovalne skupnosti zaposlenih, ki izhajajo iz njegovega poslanstva: ustvarjanje novih znanj, prenos pridobljenega znanja na mlajše generacije in prenos pridobljenega znanja v industrijo. Osnovno vodilo pri delu zaposlenih, s katerim uresničujejo svojo pripadnost Kemijskemu inštitutu, je prizadevanje za udeležanje in ohranjanje njegovega poslanstva skozi načela znanstvenoraziskovalne integritete na osnovi odgovornosti, komuniciranja ter spoštovanja življenja, naravnega okolja, družbenih dobrin in zakonov.

Člani Razsodišča o znanstveni integriteti na KI od 2022 sodelujejo na raziskovalnem projektu z naslovom »Etika, integriteta in enakost spolov v raziskovalnem prostoru Slovenije: med politikami in njihovo implementacijo«, ki ga financira Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport ter Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije in katerega nosilec je Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti (ZRC SAZU). Namen raziskave je pripraviti celovito poročilo o etiki, integriteti in enakosti spolov v raziskovalnem prostoru Slovenije, ki bo zajemalo politike in njihove implementacije na nacionalni ravni, v sistemskih oz. krovnih organizacijah, v posameznih raziskovalnih ustanovah in pri drugih deležnikih. Na podlagi analize in zbranih informacij je namen tudi pripraviti priporočila za ureditev sistemske obravnave vprašanj etike, integritete in enakih možnosti v raziskovanju v Sloveniji.

Strategija

Na KI smo trdno prepričani, da odgovornost za integriteto pri raziskovanju sega onkraj posameznih znanstvenikov. Verjamemo, da je integriteta tesno povezana z institucionalnimi politikami, infrastrukturno podporo, okoljem in splošnim znanstvenim sistemom kot celoto. Ti dejavniki skupaj vplivajo na vedenje znanstvenikov in do določene mere na njihovo zavezanost poštenosti. Tako je za obravnavo kompleksne narave ohranjanja integritete potrebna uvedba obsežnega nabora politik.

Za učinkovito reševanje tega večplastnega izziva namerava KI sprejeti proaktiven pristop. Cilj je vzpostaviti trden okvir, ki zajema različne vidike znanstvenih raziskav, tako individualne kot sistemske razsežnosti z ničelno toleranco do slabih praks. S tem želi KI oblikovati okolje, ki razpozna in spodbuja etično vedenje, hkrati pa odvrča od slabih praks.

Poleg tega KI pripravlja programe stalnega izobraževanja in usposabljanja, namenjene znanstvenikom na različnih stopnjah njihove kariere. Ti programi se bodo osredotočali na etiko, odgovorno vodenje raziskav in morebitne etične dileme, s katerimi se znanstveniki lahko srečajo. S posredovanjem potrebnih znanj in veščin želi Inštitut raziskovalce opolnomočiti za sprejemanje etičnih odločitev in samozavestno krmarjenje s kompleksnimi etičnimi izzivi.